

TURYSTYKA I PRODUKT LOKALNY W GMINIE LEŚNA

*Informator Koalicji na rzecz rozwoju
turystyki wiejskiej w Gminie Leśna*

KOALICJA NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI ZACZYNAMY!

Witam w pierwszym biuletynie przygotowanym przez „Koalicję na rzecz rozwoju turystyki wiejskiej w gminie Leśna”. Przygotowaliśmy to pismo z myślą o pokazaniu już istniejącego turystycznego bogactwa naszej gminy oraz zarysowania kierunków rozwoju leśniańskiej turystyki.

Piszę te słowa jako koordynator i pomysłodawca projektu, realizowanego od czerwca 2018 r. i finansowanego z dotacji z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Celem tego projektu jest wzmocnienie potencjału turystycznego naszej gminy poprzez zawiązanie współpracy wielu osób i organizacji, którym zależy na rozwoju turystyki, produktu lokalnego, poprawieniu estetyki naszych wsi i miasta.

O tym jak powstała nasza Koalicja, czym zamierza się zajmować oraz jak działa piszemy na stronach 4-5. Zachęcam do zapoznania się z tymi informacjami przede wszystkim osoby, które chciałyby włączyć się w działania sieci. Poszukujemy producentów pamiątek, żywności, osoby mające unikalne umiejętności i wiedzę, które mogą stać się atrakcją turystyczną.

Turystyka może rozwijać się na różne sposoby. Na terenach górskich i podgórskich najczęściej kojarzy się z aktywnym wypoczynkiem – narciarstwem, turystyką pieszą i rowerową. Jednak możliwości działania we współczesnej turystyce są znacznie większe. O tym jak wykorzystać dla rozwoju lokalnego potencjał kultury, historii, tradycji i umiejętności mieszkańców piszemy już na sąsiedniej stronie.

Jednak największą część naszego biuletynu zajmuje opis już istniejących na terenie gminy inicjatyw – firm, agroturystyk, stowarzyszeń, czy pojedynczych osób – pasjonatów i specjalistów w swoich dziedzinach. **Nas samych – ponad czterdzieści osób, które powołało do życia Koalicję zaskoczyło jak mało wiemy o sobie nawzajem, jak często myślimy stereotypami, a hasło „turystyka” kojarzy nam się głównie z Zamkiem Czocha, jeziorami czy festiwalami w Wolimierzu.**

Wiemy już, że pomysłów na turystyczny rozwój w gminie Leśna nie brakuje. Brakuje wiedzy, promocji i przede wszystkim współpracy – tak by oferta całej gminy stała się unikalna w skali Polski czy nawet Europy. Jeśli ktoś uważa, że to niemożliwe, żeby konkurować z turystycznymi „asami” – to niech poczyta uważnie cały informator. **Mieszkamy**

w wyjątkowym miejscu i między wyjątkowymi ludźmi, a osobiście jestem przekonany, że jest Was – lokalnych twórców i potencjalnych przedsiębiorców turystycznych – znacznie więcej. Już teraz zachęcam do kontaktu i włączenia się w kolejne działania naszej sieci.

Dzisiaj, po zakończeniu wyborów samorządowych, wiemy że nowe władze Leśnej – Rada Miejska i Burmistrz, będą mocno wspierały rozwój inicjatyw turystycznych i społecznych w całej gminie. **Silna organizacja sieciowa łącząca stowarzyszenia, koła gospodyń, fundacje, kluby sportowe oraz firmy, którym zależy na rozwoju turystycznym gminy Leśna – będzie najważniejszym partnerem dla lokalnej władzy.** Jestem przekonany, że ludzie sami najlepiej zadbają o to, żeby decyzje władz nie były chybione i by nie finansowały pomysłów, które nie są potem wykorzystywane w praktyce.

Taki kierunek działania – gdzie rolą władz jest podejmowanie decyzji i wspieranie oddolnych, społecznych inicjatyw doskonale wpisuje się w Strategię Rozwoju Gminy Leśna na lata 2014-2025. Wizja naszej gminy zapisana w tym zapomnianym przez ostatnią kadencję dokumencie brzmi:

Gmina Leśna to gmina turystyczna

i przedsiębiorcza, dążąca do wykorzystania

potencjału przyrodniczo – krajobrazowego

i kulturowego oraz potencjału swojego

położenia. **Siłą napędową lokalnej gospodarki**

są kreatywni i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Gmina Leśna to także integrująca się ciągle

wspólnota mieszkańców.

Zadaniem naszej koalicji – także niniejszego biuletynu, jest „obudzenie” wszystkich osób, którym zależy na tym, żeby gmina Leśna stała się silna i bogata dzięki kreatywności i przedsiębiorczości mieszkających tutaj ludzi. Ożywienie leśniańskiej turystyki jest dużym wyzwaniem, ale potencjał mamy ogromny. Zapraszam do zapoznania się z pierwszą odstoną już odkrytych „leśniańskich pereł”.

TURYSTYKA WIEJSKA

ROZRYWKA, EDUKACJA, EMOCJE

Wielu ludziom, turystyka wiejska kojarzy się albo z wakacjami u rodziny na wsi, albo z tanim i często niewyszukanym noclegiem w agroturystyce. Jednak oprócz tych modeli spędzania czasu wolnego na wsi wyrasta, także na terenie gminy Leśna, nowy i bardzo obiecujący model aktywnego wypoczynku związanego z koncepcją określaną **turystyką „3E”** od trzech angielskich słów – **entertainment** – rozrywka, **excitement** – ekscytacja, emocje, **education** – edukacja, w opozycji do „tradycyjnego” modelu „3S” (**sun** – słońce, **sand** – piasek, **sea** – morze).

Rok w rok, rośnie liczba turystów oczekujących od produktu turystycznego czegoś więcej niż biernego leżenia na plaży. Wielu osobom nie wystarczy także wypoczynek sportowy. Współczesny turysta oczekuje interakcji z lokalnymi twórcami i społecznością, inteligentnej rozrywki oraz wiedzy – zaspokojenia potrzeb poznawczych.

W sąsiedztwie Leśnej widać to między innymi po rosnącej popularności wszelkich form warsztatów, zajęć manualnych, czy wzrastającej liczbie interaktywnych muzeów, escape-roomów, zagród edukacyjnych. Przykładowe – najciekawsze obiekty, mogące być dla nas inspiracją to: iQLandia w Libercu, Muzeum Karkonoskie, Time Gates – Podziemia we Wzgórzu Kościuszki w Jeleniej Górze, Karkonoskie Tajemnice w Karpaczu, Sztolnie kompleksu RIESE w Walimiu, Zagroda Sudecka w Dobkowie itp.

Światowa Organizacja Turystyczna ocenia, że **ekoturystyka, turystyka kulturowa, turystyka historyczna, czy inne formy turystyki**

„**poznawczej**”, będące jeszcze parę lat temu zupełnie niszowymi formami spędzania wolnego czasu, rozwijają się obecnie o wiele szybciej, niż typowa turystyka wypoczynkowa.

Czego oczekuje turysta „3E”?

Edukacja i rozrywka – udział w warsztatach ściśle związanych z lokalną twórczością, historią, przyrodą – zajęcia rzemieślnicze, geologiczne, poznawanie zwierząt i roślin, bogactwa historii Górnych Łużyc, czy legend „Twierdzy

Szyfrów”. Pomysłów na atrakcyjne zajęcia mogą być setki, ważne żeby zajęcia były nie tylko ciekawe ale także podane w atrakcyjnej formie – gry terenowej, zabawy interaktywnej, opowiadania historii, odgrywania scenek (LARP, RPG).

Ekscytacja, emocje – pozytywne przeżycia muszą towarzyszyć każdej formie zajęć edukacyjno-rozrywkowych. Istotne jest jednak, żeby te emocje utrwalić i zabrać ze sobą do domu. **Niezwykle ważnym nośnikiem emocji związanych z wakacjami są pamiątki.** W tej roli znacznie lepiej niż anonimowy przedmiot kupiony w sklepie, sprawdzi się figurka kupiona od osobie poznanej pani Lzy, szklany wisiołek wykonany wspólnie z panią Magdą, czy okrusz pięknego minerału własnoręcznie odkuty młotkiem podczas zajęć geologicznych z panią Patrycją. O takim przedmiocie możemy opowiedzieć znajomym jakąś historię – opisać warsztat, osobę instruktora, historię powstania danego przedmiotu, jego wartość kulturową i historyczną.

Zadowolony turysta „3E” weźmie udział w różnych zajęciach, zaptaci za opowieść przewodnika, spróbuje lokalnych przysmaków, zabierze do domu wykonane samodzielnie pamiątki.

Warto przyjrzeć się jak w ostatnich kilku latach rozwinęły się takie inicjatywy związane z produktem lokalnym jak kiermasz „Perski Izerski” w Kopańcu, „Festiwal Ducha Gór”, czy sklepy z produktami lokalnymi, stanowiącymi coraz ważniejszą alternatywę dla „pamiątek” produkowanych masowo w Azji. W kilka lat stworzono od zera imprezy gromadzące do kilku tysięcy odwiedzających. W tym czasie leśniańskie Centrum Produktu Lokalnego „spało” w zapisach strategii rozwoju lokalnego.

Turystyka 3E zarabia na jakości i dopasowaniu oferty do indywidualnych potrzeb turysty, a nie na skali i liczbie obsługiwanych osób. Koncentracja na niszach z jednej strony pozwala rozwinąć biznes oparty na własnej unikalnej wiedzy i zainteresowaniach, z drugiej nie wiąże się z zagrożeniami ekologicznymi czy degradacją krajobrazu jak w przypadku turystyki masowej. Jest to bez wątpienia bardziej wymagające dla potencjalnych przedsiębiorców, wymaga nowej wiedzy i większej kreatywności, jednak korzyści mogą także być znacznie większe i bardziej trwałe niż w przypadku oferty „uniwersalnej” opartej na tradycyjnym modelu „3S”.

KOALICJA NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI CO, KTO I DLACZEGO?

„Organizacje społeczne, których głównym celem statutowym jest rozwój lokalny, mogą stać się impulsem do zmian przeobrażających szarą miejscowość w prężny ośrodek ściągający turystów, dający zatrudnienie mieszkańcom i satysfakcję społecznikom czy przedsiębiorcom rozwijającym tam swoją działalność”¹

Koalicja na rzecz rozwoju turystyki wiejskiej w Gminie Leśna jest inicjatywą społeczną, dążącą do tworzenia nowych i ulepszenia istniejących atrakcji turystycznych. Naszym celem jest poprawienie jakości życia we wsiach naszej gminy, poprzez rozwój: produktów lokalnych, usług turystycznych i miejsc noclegowych.

Jesteśmy przekonani, że rozwój lokalny zależy w równym stopniu od władz gminy, jak i od umiejętności samoorganizacyjnych i przedsiębiorczości mieszkańców. To od nas – właścicieli firm, agroturystyk, przewodników, instruktorów wszelkich lokalnych umiejętności, społeczników – zależy czy nasze najbliższe otoczenie będzie ładne, przyjazne a życie ciekawsze i bogatsze. Chcemy też, by pobyt w gminie Leśna stał się dla naszych gości okazją do nauczenia się nowych rzeczy i niezapomnianym, pełnym pozytywnych emocji wydarzeniem.

Zasady działania Koalicji

1. Koalicja jest formalnym porozumieniem działającym na rzecz rozwoju turystyki na obszarach wiejskich gminy Leśna.
2. Członkami Koalicji są organizacje pozarządowe, inicjatywy społeczne oraz firmy związane z branżą turystyczną działające na terenie gminy Leśna.
3. Członkowie Koalicji działają poprzez swoich przedstawicieli, każdy z Członków ma jednego przedstawiciela, mającego jeden głos podczas zebrania walnego Koalicji.
4. Zebranie walne jest najważniejszym organem Koalicji, podejmującym najważniejsze decyzje o charakterze długofalowym. Kluczowe zadania zebrania walnego to:
 - decyzje programowe, wyznaczanie kierunków rozwoju, przyjmowanie planów działania

- określanie zadań dla poszczególnych członków Koalicji
 - tworzenie grup roboczych i innych organów zadaniowych
 - przyjmowanie i usuwanie członków koalicji
5. Organem koordynującym bieżące prace Koalicji jest sekretariat powoływany na czas nieokreślony, uchwałą zebrania walnego. Zadania dla sekretariatu określa zebranie walne w formie uchwały.
 6. Walne zebranie Koalicji zwoływane jest co najmniej raz w roku. Zebranie walne zwoływane jest na wniosek sekretariatu lub co najmniej ¼ członków Koalicji. Podczas zebrania walnego przyjmowane są i aktualizowane plany działania oraz inne decyzje związane z funkcjonowaniem Koalicji. Decyzje zebrania walnego zapadają poprzez głosowania, zwykłą większością głosów, członków obecnych podczas zebrania. W uzasadnionych sytuacjach za zgodą zebranych, można dopuścić do głosu członków nieobecnych na zebraniu poprzez głosowanie telefoniczne i internetowe.
 7. Przystąpienie do Koalicji następuje poprzez złożenie pisemnej deklaracji współpracy.
 8. Cele szczegółowe Koalicji oraz formy działania określone są w planach rocznym i długookresowym.
 9. Plan długookresowy przyjmuje się na okres pięciu lat, plan roczny na okres roku liczonego od dnia podjęcia uchwały.

Korzyści dla Członków Koalicji

Dołączając do naszej sieci, uzyskujesz realny wpływ na rozwój turystyki wiejskiej w gminie Leśna, promocję poprzez stronę www.gminalesna.pl, promocję w biuletynach Koalicji, bierzesz udział we współtworzeniu materiałów promocyjnych, bezpłatnych szkoleniach przydatnych szczególnie dla początkujących przedsiębiorców i zarządów organizacji społecznych.

Po przyjęciu przez Radę Miejską planowanych uchwał przedstawiciele Koalicji wezmą także udział w projektach finansowanych z funduszy na rozwój turystyki. Każdy może też zgłaszać i realizować własne pomysły.

Finansowanie działań

Zawiązanie i pierwszy rok działania koalicji jest finansowany w ramach projektu realizowanego przy wsparciu środków z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich (FIO). Jednym z celów na pierwszy rok działania, jest utworzenie mechanizmu

1 „Impuls. Turystyka historyczna szansą na rozwój lokalny” – Stowarzyszenie Obywateli-Obywatelom, Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju IM-PULS, Łódź-Byczyna 2011

<https://ngoteka.pl/bitstream/handle/item/205/impuls.pdf>

samofinansowania pomysłów i działań Koalicji z wpływów z opłaty miejscowej (tzw. opłata klimatyczna). Im więcej uda się nam pozyskać wpływów z opłaty miejscowej, tym większy będzie budżet na przyszłe działania rozwijające turystykę. Wprowadzenie takiej metody finansowania, będzie wymagało przyjęcia przez obecną Radę Miejską pakietu uchwał przygotowanego przez Koalicję.

Wiemy już że będzie to możliwe, a w budżecie przygotowywanym na przyszły rok, udało się już zapisać pierwsze 20.000 zł. Doliczając do tego pozyskaną w 2018 r dotację z FIO mamy realne szanse na ożywienie leśniańskiej turystyki. Oprócz samofinansowania i dotacji FIO, stowarzyszenia i fundacje wchodzące w skład koalicji, będą także starały się o pozyskiwanie dodatkowych środków z Urzędu Marszałkowskiego, Unii Europejskiej czy ministerstw.

Plan do końca 2019 r.

1. **Opracowanie bazy produktu lokalnego** w Gminie Leśna (produkty i usługi turystyczne) – baza do użytku wewnętrznego wspomagające sieciowanie i tworzenie wspólnej oferty oraz oferta promocyjna dla turystów na stronie www.
2. **Szkolenia dla członków sieci.** Cykl szkoleń, który kompleksowo odpowie na zapotrzebowanie zgłoszone przez członków sieci podczas spotkań roboczych. Szkolenia odbędą się w roku 2019 i obejmą takie zagadnienia jak: marka lokalna; działalność odpłatna pożytku publicznego; zagadnienia legalności sprzedaży produktów lokalnych – produktów spożywczych w gospodarstwach rolnych, pamiątek i rękodzieła przez stowarzyszenia; animacja społeczności lokalnej; budowanie zespołu; obsługa narzędzi informatycznych przydatnych w pracy zespołowej; promocja w internecie i media społecznościowe; działalność agroturystyczna – jak prowadzić atrakcyjną agroturystykę; zagrody edukacyjne i gospodarstwa opiekuńcze – rolnictwo społeczne.
3. **Informator – leśniański produkt lokalny.** Drukowany katalog kierowany głównie do turystów, przedstawiający ofertę turystyczną naszej gminy.
4. **Konkursy na produkty lokalne.** Jesienią 2019 roku odbędą się 4 konkursy w sołectwach oraz jeden finałowy w Leśnej – w którym o najwyższe nagrody będą walczyć laureaci konkursów sołectkich. Tego rodzaju konkursy działają zarówno na zewnątrz – jako doskonała forma promocji gminy, jak i do wewnątrz, wyzwalając kreatywność i przedsiębiorczość mieszkańców, uwalniają ukryty potencjał wsi, zachęcają do zdrowego konkurencyjnego, ośmielają do chwalenia się talentem i umie-

jętnościami. W konkursie zostaną przyznane nagrody rzeczowe według decyzji Jury i regulaminu konkursu.

5. **Katalog produktu lokalnego i sesja fotograficzna.** Finałowemu konkursowi na leśniański produkt lokalny będzie towarzyszyć wykonanie profesjonalnej sesji fotograficznej nagrodzonych i wyróżnionych produktów. Na podstawie fotografii oraz opisów dostarczonych przez twórców, zostanie wykonany elegancki katalog produktu lokalnego w gminie Leśna. Katalog ten posłuży do promocji gminy i działań sieci podczas targów turystycznych, będzie udostępniany organizacjom i firmom zajmującym się turystyką i wspieraniem rozwoju turystyki.

Plan długofalowy

1. Powołanie Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego, grupy roboczej ds. rozwoju turystyki, zbudowanie dobrych relacji z władzami gminy i radą miejską – tak, by Koalicja stała się istotnym partnerem do prowadzenia działań z zakresu promocji i rozwoju turystyki w gminie Leśna.
2. Przyjęcie przez Radę Miejską uchwał opracowanych przez Koalicję, zmierzających do samofinansowania działań koalicji poprzez wpłaty z opłaty miejscowej (klimatycznej).
3. Wdrożenie kluczowych pomysłów przygotowanych przez członków Koalicji:
 - Sieć nowych szlaków pieszych, rowerowych, Nordic Walking itp.
 - Gabloty i miejsca sprzedaży oraz promocji produktów lokalnych – umieszczone w różnych punktach naszej gminy i gmin sąsiednich.
 - Stałe mechanizmy promocyjne zintegrowane z promocją gminy (www, wyjazdy na targi, foldery, miejsca dystrybucji ulotek itd.).
4. Organizacja konkursów na produkty lokalne, wdrożenie nagrodzonych produktów do stałej sprzedaży w kilku punktach na terenie gminy oraz w miejscach gdzie przebywa wielu turystów (Zamek Czocho, Świeradów Zdrój, Wolimierz i inne).
5. Włączenie do współpracy organizacje i firmy z terenu miasta Leśna, utworzenie centrum produktu lokalnego na dworcu PKP w Leśnej (zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy 2014) – ścisła współpraca z władzami gminy i lobbying na rzecz realizacji tego pomysłu.

Dołącz do nas:

- www.gminalesna.pl/koalicja
- mail: koalicja@gminalesna.pl
- telefon: 507 522 542

WOLIMIERZ I POBIEDNA

Wolimierz

– wieś, która od paru lat przechodzi duże przeobrażenie. Motorem zmian jest oddolnie zorganizowana aktywna społeczność, której praca opiera się w znacznej mierze na wolontariacie. Oczywiście z rozwoju turystycznego korzysta coraz więcej osób, jednak najpierw trzeba było „zainwestować” sporo czasu w rozmowy, budowanie więzów współpracy i działania społeczne.

Punktem zwrotnym w najnowszej historii Wolimierza było przystąpienie sołectwa do Programu Odnowy Wsi w 2011 r. oraz udział w warsztatach mających wspomóc opracowanie strategii rozwoju, która przygotowała grunt do dalszego działania na rzecz rozwoju Wolimierza.

Od tamtej pory we wsi zaszły zmiany na tyle znaczne, że Wolimierz został wyróżniony w 2013 r. nagrodą specjalną przyznaną przez Urząd Marszałkowski w konkursie Odnowy Wsi Dolnośląskiej, za zachowanie ładu przestrzennego, kulturowego i aktywność społeczną, a w 2017 zdobył drugie miejsce w konkursie na Najpiękniejszą Wieś Dolnego Śląska.

Obecnie Wolimierz stawia na poszukiwanie unikalnych talentów i poprzez organizację konkursów na produkty lokalne, rok po roku odkrywa rosnący potencjał wiedzy i umiejętności mieszkańców.

Wolimierz to obecnie największa i nadal rosnąca baza noclegowa w gminie Leśna. We wsi mieści się ponad 250

miejsz noclegowych w kilkunastu agroturystykach i domach gościnnych. Oprócz noclegów stale rośnie różnorodność oferty turystycznej. Przedstawiamy poniżej kilka istotnych produktów Wolimierza, zgłoszonych do bazy informacyjnej Koalicji:

1. **Stowarzyszenie Wolimierz** – kompleksowa oferta dla firm, urzędów i innych grup wykorzystująca potencjał wsi i okolic – wyjazdy integracyjne, szkolenia, zajęcia wolontariatu pracowniczego, gry i zabawy zespołowe według własnych scenariuszy, dystrybucja pamiątek – torby lniane, rękodzieło, koszulki, pocztówki itp.
2. **Dom Przysłupowy Educare** – Marek Seifert oprócz noclegów w zabytkowym domu, znajdującym się na liście „Krainy Domów Przysłupowych” oferuje zajęcia edukacyjne „**Skąd się bierze ser**” w ramach „Owczey zagrody Educare”. Obok domu rośnie ponad **dwustu-letnia tuja olbrzymia** – drzewo występujące rzadko na Pogórzu Izerskim. Będzie ona jednym z elementów powstającej przyrodniczej ścieżki spacerowej.
3. **Dom Gościnny Przydębie** – Wiesława Dowchań oferuje oprócz noclegów **warsztaty barwienia i malowania tkanin**. Unikalny artystyczny klimat Przydębia wzmacnia **galeria przedmiotów** rękodzielniczych i niepowtarzalnych, starych narzędzi i przedmiotów użytkowych.
4. **Chata na Borowinowej** – Aldona i Andrzej Olek oferują oprócz noclegów zajęcia edukacji przyrodniczej „**Borowinowa Knieja**”
5. W **agroturystyce Husky Farm** można posłuchać wykładów i prezentacji o psich zaprzęgach oraz zagrać w turniej mini-golfa na profesjonalnym mini polu golfowym.
6. **Szklana Kuźnia** – warsztaty rękodzielnicze ze szkłem – malowanie oraz tworzenie własnych ozdób i przedmiotów ze szkła. **Galeria szkła artystycznego** Magdy Kuźniarz, wielokrotnie nagradzana w wielu konkursach lokalnych i regionalnych.
7. **Szkółka łucznicza Zefar** – Bartek Jankowski. Zajęcia strzelania z łuku sportowego dla dorosłych i dzieci.
8. **Przejazdy bryczką i saniami** – Waldemar Puchalski – wycieczki konne dla grup zorganizowanych i gości agroturystyk.
9. **Przetwory chwastozery** oraz maceraty i octy z orzechów i ziół i owoców – oferta Marka Wąsa, lokalnego twórcy cenionych past, przypraw i przetworów takich jak **pesto z pokrzywy**, **chrzanowe wasabi** wolimierskie czy **gąszcz pigwowy**.
10. **Miody, przetwory owocowe i inne produkty prosto od rolników**, dystrybuowane w agroturystykach oraz bezpośrednio w domach wytwórców.

Pobiedna

– największa wieś naszej gminy, kiedyś miasteczko, ma nadal ogromny potencjał rozwoju usług turystycznych. Najważniejsze atuty Pobiednej to: położenie obok coraz chętniej odwiedzanego Świeradowa-Zdroju i czeskiej granicy, rosnąca popularność Wolimierza i mieszczącej się w Pobiednej Stacji Wolimierz oraz przede wszystkim świetne warunki do rozwoju turystyki historycznej – pałac, wieże widokowe, zabytkowy cmentarz, pomniki przyrody, czy historia włókiennictwa i fabryki żakardów – nadal żywa umiejętnościami i wiedzą wielu mieszkańców.

Od dwóch lat Pobiedna ruszyła w ślady Wolimierza – przystępując do programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej. Pojawiają się nowe pomysły i ludzie, coraz lepiej działa stowarzyszenie „Czas na Pobiedną”. Poniższa lista pobiedniańskich atrakcji to zarówno już działająca oferta, jak i pomysły zaczerpnięte z bazy Koalicji i wpisane do sołeckiej strategii rozwoju.

1. **Teosiowo – Dom Stolarza** – Krzysztof Tekliński. Tworzenie designerskich wyrobów wystroju wnętrz, warsztaty tworzenia sprzętów domowych z różnych materiałów (drewno, złoto, stal i inne materiały z recyklingu). Galeria różności.
2. **Przewodnik górski, przyrodniczy i geologiczny** – Patrycja Ościak – usługi przewodnickie, wieczorne opowiadanie legend, prezentacje multimedialne oraz warsztaty geologiczne dla dzieci i dorosłych. Uczestnicy mogą samodzielnie wydłubać z kamienia granaty, czy inne ciekawe elementy. Przy okazji poznają wiek geologiczny pobliskich Gór Izerskich oraz dowiedzą się jak je podziwiać, aby nie niszczyć cennych odkrywek geologicznych.
3. **Wypożyczalnia rakiet śnieżnych** – sprzęt dla dzieci i dorosłych do przemieszczania się zimą po głębokim śniegu, pozwala na delektowanie się ciszą i spokojem uśpionej przyrody. Otulone śniegiem drzewa, krzewy sprawiają, że wędrowiec przenosi się do bajecznej krainy. Ciekawa alternatywa dla nart.
4. **Zabytki historyczne**, stanowiące kanwę do wycieczek historycznych z przewodnikiem, zajęć edukacyjnych, sprzedaży pamiątek:
 - **Pałac rodziny von Gersdorf** – zabudowania pałacowe z XVIII wieku w pięknym parku.
 - **Ruiny kościoła ewangelickiego** – po kościele pozostały resztki murów przylegające do ruiny wieży, która może zostać zagospodarowana jako wieża widokowa.
 - **Wieża Mon Plaisir** – ruiny zabytkowej wieży widokowej z XVIII wieku, w której mieściło się obserwatorium astronomiczne
 - **Cmentarz w Pobiednej** – zabytkowe płyty nagrobne z XVIII i XIX wieku. Wśród nich nagrobek Adolfa Traugotta von Gersdorf – naukowca, założyciela Górnośląskiego Towarzystwa Naukowego, które działa do dziś w Niemczech i dysponuje cennymi zbiorami naukowca.
 - **Fabryka tkanin obiciowych i tkalnia „Fatma”** – zabytkowe hale fabryczne z lat osiemdziesiątych XIX, które powstały jako zakłady pod nazwą „J.G. Schiller Pluschfabrik”. Idealne miejsce na żywe muzeum prezentujące pracę na krosnach.
 - **Dworek Saraswati** – zabytkowa willa-hotel z zadbanym parkiem o powierzchni trzech hektarów.
5. **Obiekty przyrodnicze i widokowe:**
 - **Bukowy Park** – pozostałości założenia parkowego z XVIII w. w pobliżu ruiny wieży Mon Plaisir.

Z południowego skraju parku rozpościera się przepiękny widok na Góry Izerskie.

- **Wzgórze Ławeczka** – pagórek z niesamowitym klimatem i widokiem na Góry Izerskie tuż obok zabytkowego parku Adolfa Traugotta Gersdorfa.

Oferta łącząca Wolimierz i Pobiedną, to:

- **Łużyczanki** – warsztaty kulinarne i rękodzielnicze na ludowo oraz koncerty muzyki ludowej według autorskiego programu.
- **Stacja Wolimierz** – miejsce letnich festiwalu, gromadzących łącznie w ciągu roku kilka tysięcy turystów. Stacja oferuje także warsztaty muzyczne, teatralne, cyrkowe oraz usługi przewodnika po Wolimierzu, imprezy okolicznościowe takie jak urodziny, spotkania integracyjne, wyjazdy firmowe czy nawet wesela (największe na ponad 200 osób). Stacja Wolimierz stała się w ostatnich latach jednym z bardziej rozpoznawalnych ośrodków kultury alternatywnej i ekologicznej oraz miejscem pracy i nauki dla wolontariuszy przyjeżdżających z całego świata.
- **Atelier Wolimierz** – koncerty, imprezy, warsztaty w pięknej scenerii Gór Izerskich, możliwość uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych z artystami z całego świata. Budynek z salą koncertową remontowany w większości z materiałów recyklingowych.
- **Czarna Aleja** – aleja starych drzew, głównie kasztanowców prowadząca z Pałacu von Gersdorfa do Wolimierza. Legenda mówi, że w bezksiężycowe noce pojawia się w niej jeździec bez głowy. Pomiędzy drzewami piękny widok na Góry Izerskie. Idealna do spacerów oraz wycieczek rowerowych.

ŚWIECIE

– wieś między Leśną a Wolimierzem, przez wielu turystów traktowana głównie jako miejsce przejazdu między Świeradowem-Zdrój a Leśną i Zamkiem Czocho, zaczyna coraz mocniej rozwijać swoją ofertę warsztatową i pobytową. W znacznej mierze jest to zasługa stowarzyszenia „Nasze miejsce na Świecie”. Najbardziej charakterystycznym obiektem przyciągającym turystów do Świecia jest bez wątpienia Zamek Miecz. Może się jednak okazać, że dzięki powstającej świetlicy i zagospodarowaniu „placu strażackiego”, Świecie zacznie być rozpoznawalne także jako miejsce wytwarzania i sprzedaży produktów lokalnych – pamiątek i kulinariów.

Od zeszłego roku Świecie włączyło się w program Odnowy Wsi Dolnośląskiej oraz przygotowało sołecką strategię rozwoju. Współpraca z Wolimierzem i Pobiedną może zaowocować wspólną ofertą wykorzystującą rosnący potencjał całego południa gminy Leśna.

Aktualna oferta Świecia oraz już opracowane pomysły to:

1. **Zamek Miecz w Świeciu** – Żaneta i Damian Ganuszewicz – obiekt średniowieczny, wieża mieszkalna i część pałacowa z XVIII w. oraz XVII wieczny budynek gospodarczy z kaplicą. Obiekt przygotowywany do ruchu turystycznego. Zamek odstonięty i przygotowany w formie plenerowej. Docelowo ma pełnić funkcję kawiarni i muzeum związanego z historią obiektu i regionu Górnych Łużyc. Kaplica zamkowa została wyświęcona i można w niej zawierać śluby konkordatowe.
2. **Ceramika artystyczna Iza Pachulska** – działająca od ponad 20 lat pracownia ceramiki organizuje warsztaty na miejscu oraz wyjazdowe z możliwością późniejszego wypalenia wykonanych przez dzieci i dorosłych naczyń i ozdób. Iza wykonuje bardzo popularne w okolicy gliniane aniołki, także na zamówienie np. z dedykowanym napisem czy w określonej kolorystyce.
3. **Stolarnia rękodzielnicza Hebel.art** – Tomasz Walczak – wykonywanie prac na zamówienie według własnych projektów i w oryginalnym wzornictwie, produkcja pamiątek jak np. drewniany kogut świeciański, stający się charakterystycznym dla Świecia produktem lokalnym.
4. **Bikówka** – ponad stuletni dom, atrakcyjne położony na łonie natury to nie tylko agroturystyka, ale też miejsce produkcji sok jabłkowego z własnego sadu, tłoczony praską ręczną, sprzedawany w szklanych opakowaniach na wynos. Bikówka przygotowuje także warsztaty kulinarne dla dużych i małych bazujące na surowcach z lokalnych ogrodów, sadów przydomowych oraz roślinach rosnących dziko.

5. **Najlepszy dzik na Świecie** – znany też jako „Dzik Pana Gienia”. Dzik serwowany z pieczonymi ziemniakami i z surówką z kapusty (także ze Świecia) przez mieszkańców wsi. Tradycję rozpoczął myśliwy i strażak Pan Gienek, jest to danie pojawiające się głównie podczas większych wiejskich imprez jak dożynki i festyny.
6. **Miód z Rodzinnej Pasieki Męcina oraz mydła SPAzULA** – naturalne mydła, z dodatkiem produktów pszczelich oraz lokalnych ziół i roślin.

7. **Przewodnik historyczny – Jarosław Jaworski** z dużą wiedzą i znajomością historii regionu prowadzi wycieczki po całej gminie Leśna i dalszej okolicy.
8. **Kościół i cmentarz w Świeciu** – powstał około 1649 r. na fundamentach wcześniejszego z XIV w. Kościół ten uległ zniszczeniu pod koniec wojny trzydziestoletniej. Większość wyposażenia pochodzi z XVIII w. Na co dzień kościół jest zamknięty, otwierany jest tylko na msze, dlatego do zwiedzania potrzebny przewodnik lub osoba, która otworzy kościół.
9. **Przewodnik-edukator przyrodniczy – Katarzyna Męcina**, prowadzi wycieczki i zajęcia edukacyjne dla dzieci, dorosłych czy osób starszych dzieląc się dużą wiedzą przyrodniczo-leśną.
10. **Malarstwo – Kaja Pachulska**. Wykonuje produkty rzemieślnicze i artystyczne, głównie obrazy, malarstwo, ilustracje na specjalne zamówienia lub według własnych pomysłów i wzorów. Dużą popularnością cieszą się kolorowe słonie Jolefanty, które zdobią wnętrza wielu domów w okolicy.

SZYSZKOWA, KOŚCIELNIKI

Kościelniki Górne i Średnie oraz Szyszkowa aktualnie są **najstabiliej reprezentowane w Koalicji na rzecz rozwoju turystyki w gminie Leśna**. Dlatego bardzo zachęcamy mieszkańców tych wsi do włączenia się w prace naszej koalicji. Północna część naszej gminy ma duży potencjał – potrzeba tylko osób, które są gotowe go mądrze zagospodarować! Największy potencjał to obiekty historyczne – pałace, dwór, unikalny, XII wieczy kościół pw Najświętszej Marii Panny, budynki folwarczne oraz zabytki przyrodnicze – Dąb Szyszkowiak, Wielki Las Lubański, zabytkowy park z unikalnym miłorzębem. Niestety większość obiektów historycznych jest w złym stanie. Przekształcone na mieszkania, lub stojące pusto, jak pałac w Kościelnikach Górnych mogą obecnie przyciągać jedynie najbardziej zagorzałych miłośników zabytków. Warto jednak by wszystkie trzy wsie opracowały strategię rozwoju i aktywizacji społecznej.

Niewykorzystanym potencjałem tych wsi są malownicze drogi nadające się świetnie do jeżdżenia rowerami szosowymi – jak droga powiatowa przez Szyszkową czy droga z Kościelnik w kierunku Grodnicy lub Bożkowic. Połączenie Bożkowic ze Stankowicami mostem na miejscu starego zwanego mostu drewnianego, dałoby możliwość utworzenia bardzo atrakcyjnych tras przez naszą gminę na rodzinne, rekreacyjne przejazdy z daleka od głównego ruchu drogowego na drodze wojewódzkiej.

Ważnym miejscem dla rozwoju produktu lokalnego może stać się restauracja Babie Lato, której właściciele włączyli się w działania naszej sieci. **Babie Lato może wkrótce stać się jedną z lokalnych „central” rozwoju produktów lokalnych** – szczególnie kulinariów a także sprzedaży pamiątek.

W Szyszkowej działają pasieki pszczelarskie, mieszka producent rękodzieła z drzewa oliwnego, prowadzone są też warsztaty relaksacyjne dla dorosłych i dzieci – **malowanie mandali, aktywna medytacja w sercu natury**. Mandale malowane przez Agnieszkę Czarnecką – mieszkankę Szyszkowej kupowane są jako oryginalna ozdoba domu, a warsztaty malowania mandali można zorganizować w dowolnym miejscu.

GRABISZYCE I MIŁOSZÓW

Drugie po Pobiednej pod względem liczby mieszkańców wśród miejscowości wiejskich – Grabiszycy położone są nieco na uboczu. Rozległe i administracyjnie podzielone na Dolne, Średnie i Górne ciągną się malowniczo aż po granicę z Czechami. Zresztą to przygraniczne położenie zaważyło na charakterze powojennego osadnictwa we wsi. Zaraz po wojnie przeważało osadnictwo wojskowe, a od 1949 działała tu Strażnica Wojsk Ochrony Pogranicza. W 2017 roku zamknięta została szkoła podstawowa, która działała w jednym z grabiszyskich pałaców, a wieś straciła nie tylko placówkę edukacyjną, ale również doskonały punkt wyjścia do integracji mieszkańców.

Szczęśliwie w Grabiszycach w jednej z sal **w ogromnej świetlicy wiejskiej** nadal organizowane są zajęcia dla dzieci. Od zajęć z młodzieżą zaczęła działać we wsi prężna Fundacja Dziki Zachód. Ten projekt zakończył się wydaniem książki na bazie wspomnień mieszkańców wsi. Nowego wiatru w żagle nabrało Stowarzyszenie „Grabiszycy”, które w zeszłym roku opracowało **trasę pieszą prowadzącą m. in do Stożka Perkuna i Światowita**, czyli wulkanicznych stożków bazaltowych, pomników przyrody nieożywionej w Grabiszycach.

Bazalt i inne minerały mogą okazać się błogosławieństwem dla wsi i jej największą atrakcją turystyczną. Już teraz z powodu znajdujących tu **unikatowych okazów kalcytu** Grabiszycy stały się miejscem znanym każdemu pasjonatowi minerałów w Polsce i na świecie, a same okazy wystawiane są na wielu wystawach. Z drugiej strony czynna kopalnia bazaltu przyczynia się do dewastacji środowiska, a hałas i pył stanowią duże utrudnienie w codziennym życiu, zresztą nie tylko dla mieszkańców wsi.

Atrakcje turystyczne mieszczące się w Grabiszycach to m.in.

1. **Fabryka Chusteczek** udostępnia dla turystów cały wolno stojący domek, a oprócz miejsc noclegowych ma unikatową ofertę dodatkową, która obejmuje m.in. wypiek chleba i pizzy w piecu chlebowym, wykłady o historii lokalnej, wycieczki samochodami terenowymi; warsztaty wokalne, prezentację oraz naukę śpiewu ludowego, masaż tajski, wyroby z drewna; wyciskanie soku z jabłek, kiszenie kapusty; warsztaty rzemiosła i umiejętności wiejskich np. koszenie kosą, cięcie i rąbanie drewna, jazda ciągnikiem.
2. **Powierzówka**, która jest oficjalnym punktem informacji turystycznej Gminy Leśna ma do zaoferowania miejsca noclegowe w klimatycznym wiejskim domu z ogródkiem warzywnym i własnymi przetworami. Prowadzą

ją osoby pasjonujące się regionem i jego historią, zabawkami, fotografią i szydełkowaniem. Działa tu **strzelnica sportowa (łucznictwo i pneumatyka)** a właściciele posiadają uprawnienia instruktora ochrony przyrody, krajoznawstwa oraz prowadzenia grup turystycznych.

3. **Lusatia Farm** urządzone w domu szachulcowym położone jest w pięknym zakolu potoku Grabiszówka w otoczeniu majestatycznej natury.
4. **Zielone Wzgórze 52** – agroturystyka urządzona w ponad dwustuletnim domu szachulcowym, któremu właścicielka stara się przywrócić świetność zachowując jak najwięcej oryginalnych elementów. Do wojny była tu karczma z zajazdem konnym, zajazd pocztowy i karczma sądowa. Znajduje się tu również galeria, która promuje rękodzieło Pogórza Izerskiego i kolejny punkt informacji turystycznej. Jest również mała kawiarnia dostępna dla gości zarówno nocujących w obiekcie jak i przejezdnych. W przyszłym roku planowane jest otwarcie grill-baru.

Dolina Pałaców w Grabiszycach to trzy obiekty:

1. **XIX wieczny pałacyk w Grabiszycach Górnych wraz z folwarkiem oraz czterohektarowym parkiem** jest dzisiaj używany do organizowania małych imprez, jest tutaj sala konferencyjno-wystawowa. Na terenie parku znajdują się również dwa stawy obfitujące w ryby, otoczone starodrzewiem, głównie dębami. Udostępniane są one dla amatorów wędkowania. Właściciel pałacu Andrzej Bochenek prowadzi **firmę Szach, która od trzydziestu lat eksportuje szachy i rękodzieło na cały świat**. W pałacu planuje otworzyć galerię i wystawę swoich produktów poszerzonych o nowe **szachy łużyckie**. Dodatkowo jako wielki fan dwóch kótek organizuje **wycieczki rowerowe do Czech i Niemiec** oraz po okolicy, podczas których opowiada o lokalnej historii. **Wycieczki tematyczne o charakterze przyrodniczym** prowadzi Jolanta Loritz-Dobrowolska, biolog, przyrodnik, aktywny działacz TOPiK i twórca wielu projektów ekologicznych.
2. **Pałac w Grabiszycach Średnich**, którego początki sięgają 1760 roku i który był następnie stopniowo rozbudowywany przez kolejnych właścicieli, przez co nabrał eklektycznego charakteru. Po wojnie mieściła się tu Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy zamknięta w 2017 roku. Obecnie pałac stoi pusty, ale Fundacja Dziki Zachód opracowuje koncepcję zagospodarowania pałacu na szkołę rzemiosła.
3. **Pałacyk w Grabiszycach Dolnych** – pochodzi z II poł. XIX w. posiada piękne wejście z portykiem kolumnowym, otoczony wspaniałymi drzewami.

Miłoszów

Miłoszów kojarzy się przede wszystkim z przejściem granicznym z Czechami. Dziś wydaje się to nie do pomyślenia, ale do 2006 roku granicy nie można było przekroczyć inaczej niż na pieszo, na rowerze, motorze lub traktorze. Trudno oszacować czy takie „okno na świat” rzeczywiście służyło kontaktom przygranicznym i zaważyło na dzisiejszej sytuacji Miłoszowa. W latach II wojny światowej w miejscowości znajdowała się **filia hitlerowskiego obozu Gross-Rosen**. Pamięć o tym przywrócił Janusz Skowroński ze Stowarzyszenia Zamek Czocho, który w 2015 realizował tu projekt finansowany z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Organizowane były spotkania, młodzież z Gimnazjum w Leśnej wykonała plenerowe widowisko teatralne. Odgrywane były również rekonstrukcje historyczne, w których udział brali mieszkańcy wsi. Powstała książka „Arbeitslager Hartmannsdorf – zapomniana filia KL Gross-Rosen”. Dziś w miejscu po obozie stoi pamiątkowy obelisk.

Miłoszów nie jest kojarzony z zapleczem turystycznym, choć działają tu trzy agroturystyki, z których najbardziej znaną i z najbogatszą ofertą jest **Farma pod Wulkanem**, w której goście mają możliwość wziąć udział w pieczeniu chleba, robieniu przetworów, pracach w ogrodzie ekologicznym oraz pogadankach o ekologii, zdrowym żywieniu i ziołolecznictwie. Znakiem rozpoznawczym tego miejsca jest **szeroła oferta rękodzieła (obrazy, rzeźby, dekoracje, karty okolicznościowe, biżuteria, świeczniki) oraz warsztaty**, podczas których można się nauczyć jak samemu wykonać atrakcyjne pamiątki.

Wspólne atrakcje Grabiszyc i Miłoszowa

Obydwie wsie rozdziela wzgórze, na którym umiejscowione są pomniki przyrody nieożywionej – Stożki Perkuna i Światowida. Pomysły zagospodarowywania tych atrakcji wychodzą z obu wsi:

„Sabat na wulkanie” to pomysł na cykliczną imprezę przy Stożku Perkuna, który zrodził się w Farmie pod Wulkanem. Impreza ma przyciągnąć zarówno mieszkańców i turystów oraz służyć integracji różnych grup artystycznych, rękodzielników, animatorów, lokalnych wytwórców. Ma rozstać to miejsce i gminę w kraju i na świecie.

Stowarzyszenie Grabiszyc zwróciło uwagę na konieczność lepszego oznakowania dojścia do tych wulkanicznych zabytków oraz brak małej infrastruktury turystycznej. Opracowana przez Stowarzyszenie trasa turystyczna „Kupała” uwzględni oba stożki.

Wzgórze między Grabiszycami a Miłoszowem to potencjalnie kilka punktów widokowych z zapierającymi dech dalekimi perspektywami na Góry Izerskie i Karkonosze.

STANKOWICE

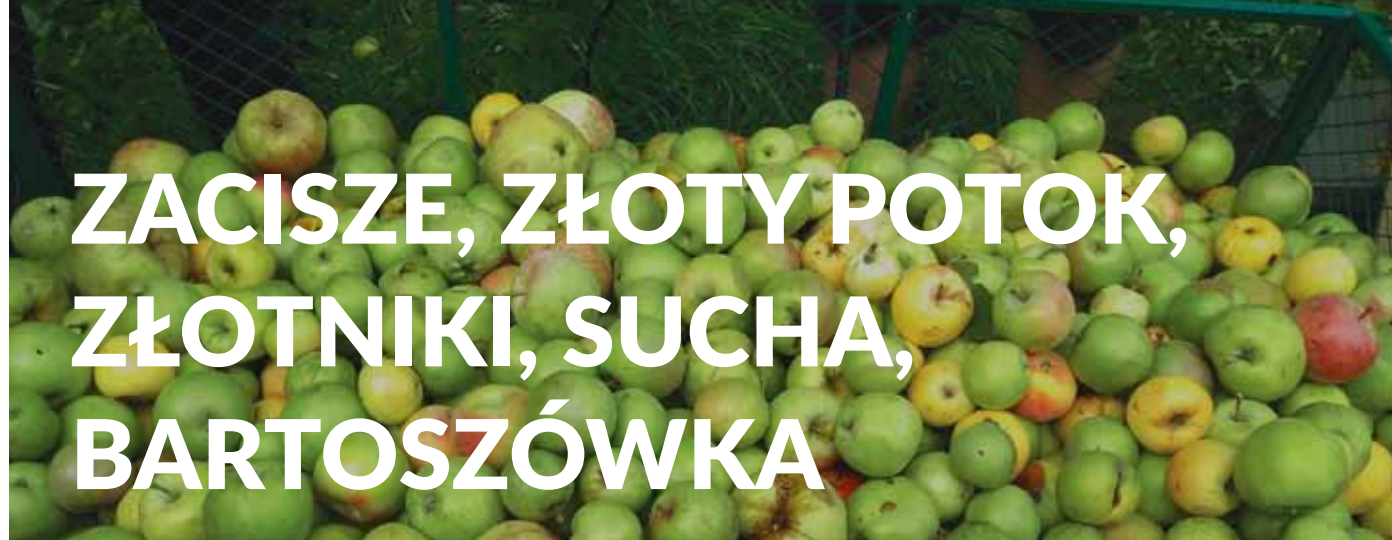
Stankowice wyróżnia z jednej strony bardzo korzystne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Zamku Czocho i plaż nad Jeziorem Leśniańskim, z drugiej stosunkowo dobrze zachowany rolniczy charakter wsi, co dla niektórych turystów może być dodatkową zachętą do spędzenia tu wolnego czasu. Działają tu kilka organizacji pozarządowych, ich działania przyczyniają się do aktywizowania mieszkańców i sprzyjają rozwijaniu potencjału sołectwa. Dzięki temu sołectwo może pochwalić się już dwiema publikacjami o własnej historii (**Stowarzyszenie Razem Możemy Więcej**). O społecznym potencjale wsi świadczą też hucznie obchodzone 70-lecie szkoły podstawowej w Stankowicach i fakt, że szkoła przez kilka ostatnich lat prowadzona była przez **stowarzyszenie NIWA**. W 2014 roku odbył się pilotażowy **Festiwal Rzemiosł i Jadła**, który miał budować podstawę do budowania lokalnej marki i poszukiwania lokalnych produktów. Wieś przystąpiła do programu Odnowa Wsi Dolnośląskiej i posiada Sołecką Strategię Rozwoju.

1. **Kasia i Łukasz Szczepańscy** – Stankowice 37a to adres pod którym już wkrótce na turystę czekać będzie wiele atrakcji. Od znanego już w niektórych kręgach **izerskiego cydru ze Stankowic**, przez rosnący na czterech hektarach labirynt z wierzy, do całorocznej krytej strzelnicy, gdzie pod okiem instruktora można będzie uczyć się m.in. **strzelectwa sportowego**.
2. **Stadnina Izery Asi i Grzegorza Chyłków** to prężnie działająca hodowla konika polskiego wyróżniona złotym odznaczeniem za wkład w rozwój polskiej hodowli koni. Oprócz wakacji w siodle gospodarstwo stwarza możliwość poznania wielu rodzimych ras zwierząt (owca wrzosówka, kurki zielononóżki, gęsi, kaczki i inne).
3. **Gospodarstwo agroturystyczne Polana** – ogromny, piękny dom otoczony zielenią i sadem przyciąga gości niezwykłym klimatem i gościnnością.
4. **Agroturystyka Leniuchy** – właścicielka pięknie odrestaurowanego domu z nowo wybudowanym stylowym budynkiem proponuje leniuchowanie w dobrym stylu – na łonie natury, bez pośpiechu, w wiejskim klimacie.
5. **Baobabka** – niemiecki dom z 1864 r. remontowany tradycyjnymi metodami i naturalnymi materiałami to świetne miejsce to prowadzenia warsztatów, szkoleń, spotkań rodzinnych. Posiada przestrzeń warsztatową i miejsca do wspólnego wypoczynku. Gospodarze postawili na ekologię, prostotę i dziką przyrodę.
6. **Kuchnia polowa Adama Mroza** to smaczne tradycyjne potrawy (grochówka, bigos, kwaśnica, kiełba-

ski) przygotowane w wojskowej kuchni polowej z lat 70-tych. Kuchnia jest mobilna i opalana drewnem. Oprócz tego do nabycia są miody z własnej pasieki.

Miejsca cenne przyrodniczo i krajobrazowo:

1. **Wzgórze Leszczyнки** z malowniczym punktem widokowym na Jezioro Leśniańskie, Zamek Czocho i dalej na Bożkowice i Lubań. W tym miejscu stoi już wiata z miejscami do siedzenia a w pobliżu działa **Agroturystyka Leszczyнки, w której można posmakować wybitnych pierogów pani Irenki**.
2. Nieoznaczona i bez infrastruktury **Góra Wojkowa** (502 m npm) z oszałamiającą panoramą Pogórza i Gór Izerskich oraz Karkonoszy. To **najwyższy szczyt Pogórza Izerskiego**.
3. **Las i rozlewiska** przy źródłach stankowickiego strumienia – nieoznaczone i znane tylko bardzo wąskiej grupie osób zafascynowanych takim ekosystemem. Ciekawe nie tylko ze względu na walory przyrodnicze, ale również przez pozostałości po być może poniemieckim systemie retencji wody w górnym biegu strumienia.
4. **Niebieski szlak turystyczny** od Zamku Czocho do Zamku Świecie częściowo przebiega przez Stankowice – przy Wzgórzu Leszczyнки i dalej na Wojkową, następnie do ruin leśniczówki ostatniego właściciela Zamku Czocho – Ernesta Gütschowa i dalej do Świecia. Planowane są kolejne trasy piesze i rowerowe wokół Stankowic.
5. **Kościół Matki Boskiej Anielskiej** pochodzący z XIV wieku to największy zabytek architektury we wsi. Z oryginalnego wnętrza pozostała ambona oraz nieczynne organy. Pochodzący z kościoła malowany na drewnie ołtarz z XVI wieku przedstawiający rodzinę Nostitzów (w rękach których Zamek Czocho pozostał przez blisko 250 lat) znajduje się obecnie w muzeum w Göerlitz. Wokół kościoła umieszczone są epitafia, z których najstarsze pochodzą z XVI wieku.
6. **Poniemiecka remiza strażacka**, której losy się jeszcze wazą. Jednym z pomysłów było urządzenie tu wiejskiego mini-muzeum z pamiątkami z historii wsi.
7. **Imponujące poniemieckie założenia gospodarskie** wskazujące na zamożność dawnych mieszkańców Stankowic, położone nie przy strumieniu, a raczej na wzgórzach z bezpośrednim dostępem do pól i łąk. W jednym z takich kompleksów poniemieckich budynków powstanie wkrótce **browar rzemieślniczy**.

ZACISZE, ZŁOTY POTOK, ZŁOTNIKI, SUCHA, BARTOSZÓWKA

To najmniejsze miejscowości w gminie, z których najbardziej rozpoznawalne są **Złotniki** z charakterystyczną miejską zabudową wokół rynku i ratuszem. Rynek i ratusz świadczą o lepszych czasach w historii wsi, która kiedyś miała prawa miejskie. Warto podkreślić, że mieszkańcy już kilkakrotnie musieli dokonać nagłych zwrotów w kierunku innych niż dotychczasowe źródeł utrzymania. Zajęli się tkactwem, gdy okazało się, że złoza złota były mniejsze niż się spodziewano i szybko się wyczerpały. Gdy budowano zapórę nad Kwisie wykorzystali szansę i porzucili podupadające tkactwo na rzecz raczkującej tu turystyki. Przed II wojną światową Złotniki były kwitnącą miejscowością letniskową z przystaniami, kąpieliskami oraz młodzieżowym ośrodkiem wodnym (Jugendsehhaus) nad brzegami jeziora. Po wojnie nie powrócono do tych zajęć, turystyka przeniosła się do dużych ośrodków zakładowych założonych poza Złotnikami. Złotniki stały się w przeważającej mierze rolnicze.

Ratusz jest największym atutem i jednocześnie ogromnym problemem Złotnik. Znajdujący się w prywatnych rękach budynek przyciąga uwagę przejeżdżających tamtędy turystów, niestety jego stan techniczny oraz brak jakiegokolwiek infrastruktury turystycznej uniemożliwia zwiedzanie. Budynek chyli się ku upadkowi w sensie dosłownym i pewnie za kilka lat nie będzie innego wyjścia niż go rozebrać. A z powodzeniem mógłby być atrakcyjnym centrum turystyki w Złotnikach. Jest pod nadzorem konserwatora.

O zagospodarowanie prosi się zresztą cały plac w rynku. Remontowane własnym sumptem proste kamieniczki

w rynku robią pozytywne wrażenie, warto pomyśleć o spójnym planie wypełnienia tej przestrzeni w sposób wygodny dla mieszkańców i atrakcyjny dla turystów.

Zacisze rozstawiły panie aktywne w **Kole Gospodyń Wiejskich „Zaciszanki”**. Dysponują zapleczem gastronomicznym i świetlicą wyremontowaną w 2013 roku, jedną z ładniejszych w gminie. Planują wyjazdy na targi, szkolenia i warsztaty. W dwóch gospodarstwach w Zaciszu można zamówić pieczone prosię.

To nie jedynie produkty z Zacisza pochodzące z rolnictwa, które sprzedawane są turystom. Wzięcie wśród turystów mają jaja, sery, mleko i warzywa. Pan Adam Wroński z Bartoszkówki nawiązał współpracę z agroturystykami z Wolimierza, którym regularnie dostarcza zdrowych, lokalnych warzyw, owoców, nabiału z własnego gospodarstwa. Takie inicjatywy są cenne dla wszystkich stron biorących w nich udział, do tego stymulują lokalną gospodarkę. **Warto by zawiązywało się więcej takich porozumień między rolnikami a właścicielami agroturystyk.**

Złoty Potok znany jest przede wszystkim z dużego ośrodka wypoczynkowego Złoty Potok Resort pięknie położonego nad jeziorem. Działają tu również dwie agroturystyki. Do przyjazdów zachęca bliskość jeziora oraz uroczej doliny Kwisy, która choć stosunkowo mała, miejscami przypomina majestatyczne górskie rzeki.

W informatorze koncentrujemy się przede wszystkim na potencjale rozwojowym turystyki „3E”, nie należy jednak zapominać, że w wielu przypadkach będzie ona jedynie dodatkiem do oferty turystyki rekreacyjnej i sportowej. Tutaj potencjał mamy ogromny. Rozległe, otoczone bujną przyrodą, pośród pięknych panoram Pogórza Izerskiego tereny naszej gminy idealnie nadają się do pieszych, rowerowych czy konnych wycieczek. Wiedzą o tym osoby, które starają się promować tego rodzaju turystykę i ściągają do naszej gminy miłośników aktywnego pochtaniania krajobrazu z różnych miejsc Polski.

Nordic Walking

Klub sportowy WKS GYMSPORT WROCŁAW to stowarzyszenie współtworzone przez Leśnianina – Marka Dębskiego, które prowadzi zajęcia dla miłośników spacerów z kijkami już od 2012 roku. Sekcja Nordic Walking to między innymi wyjazdy treningowe w Polskę, Czeskie i Niemieckie góry oraz jeziora i doliny w tym także regularnie na tereny gminy Leśna. Na treningach prowadzone są pomiary dystansu, ilości spalonych kalorii, trenerzy badają także poziom tkanki tłuszczowej oraz innych parametrów aby sprawdzić wpływ systematycznego treningu na organizm. Profesjonalne i niemal naukowe podejście do tematu gwarantuje utrzymanie stałej grupy osób biorących udział w treningach. Nordic Walking to sport dla każdego bez względu na kondycję i wiek! Do treningów najlepiej nadają się drogi bez asfaltu, a tych nadal w okolicy jest sporo.

Szosa po Izerach

To projekt zainicjowany przez Leśnian – Agnieszkę „Lolkę” Olejnik oraz Pawła „Pablo” Sikorskiego. Jak piszą sami na swoim profilu Facebookowym: „czasem widzimy zdziwienie ...na Hubertce ...Chatce Górzystów...Stogu Izerskim: Wy nie na góralu? Ale skoro drogi wyśmienite a co najważniejsze – zakaz ruchu aut :) więc raj na ziemi” Oto wniosek miłośników rowerów szosowych – nie tylko „górale MTB” i Singltrek są atrakcją w naszej okolicy. „Drogi na Pogórze wokół Leśnej, Mirska, Lubania, Gryfowa, Nowego Mesta, zapewniają spokój od ruchu (mało aut) i bardzo wiele wariantów poza głównymi drogami. Krajówkami nie jeździmy

;) Wiele dróg dojazdowych do pól i między miejscowościami dostało piękne asfalty. Więc z widokami na góry lecimy po rewelacyjnych hopkach. Spokój, gościnni ludzie i dużo frajdy!” Rozbudowa tras MTB w naszej gminie w sąsiedztwie już istniejącego czesko-świeradowskiego kompleksu Singltrek będzie drogą inwestycją, bez gwarancji, że zbudujemy własną grupę odbiorców. Za to gotowe i puste szosy asfaltowe aż proszą się o zagospodarowanie pod rowery szosowe lub trekking.

Kolarze szosowi to bardzo ważny a jednocześnie mało doceniany segment turystów. Rowery szosowe z reguły są „szyte na miarę” – nie znajdziemy ich w wypożyczalniach, trzeba przyjechać z własnym sprzętem. Dlatego dla rowerzysty szosowego znacznie lepszym noclegiem będzie wiejska agroturystyka z dobrym swojskim i naturalnym jedzeniem niż hotel, gdzie często nie ma nawet gdzie zostawić swojego pojazdu.

Końska dawka wypoczynku

To hasło promocyjne stankowickiej „Stadniny Izery” Joanny i Grzegorza Chyłków. To jedno z miejsc w naszej okolicy, oferujących między innymi czynny wypoczynek w siodle. Stadnina prowadzi także zajęcia edukacyjne, organizuje wycieczki, ma własną bazę noclegową.

Miłośnicy jazdy konnej będą mijali się z grupami Nordic Walking na drogach bez asfaltu, ale trasy konne są oczywiście bardziej urozmaicone. Jeźdźcy poruszają się przez lasy czy drogi śródpolne, które są nieprzejezdne dla roweru czy niewygodne dla piechura. W ten sposób wszystkie te trzy niszowe miłośników wędrówek w pięknym krajobrazie dopełniają się wykorzystując to co już mamy w gminie niemal gotowe.

Aktywny wypoczynek wśród przyrody dopiero raczkuje w naszej okolicy – warto skoncentrować się na tych segmentach klientów – zachęcając ich do przyjazdu do dowolnego miejsca w gminie Leśna. Wspólna promocja organizatorów wypraw, właścicieli agroturystyk oraz twórców produktu lokalnego powinna zachęcać kolejne nowe grupy do przyjazdu do Leśnej tak, by w pełni wykorzystać to co jest u nas najlepsze i najbardziej atrakcyjne – otaczający nas krajobraz i przyrodę.

Redakcja i teksty: Szymon Surmacz, Anna Hernik. Fotografie: Sylwia Bukowicka, Agnieszka Czarnecka, Mariusz Dragan, Farna pod Wulkanem, Arkadiusz Jaskóła, Jakub Mordarski, Michał Kowalski, Leniuchy, Powierzówka, Stadnina Izery, Szymon Surmacz, Paweł Sikorski, Łukasz Szczepański, WKS GYMSPORT Wrocław, Cezary Wyszyński.

DOŁĄCZ DO NAS!

Tworzącą się koalicja turystyczna w gminie Leśna oznacza większą siłę przebicia konieczną do realizacji własnych celów związanych z rozwijaniem potencjału turystycznego gminy. Udział w kolacji daje nam silniejszy głos podczas rozmów z władzami samorządowymi i większy wpływ na decyzje dotyczące turystyki w gminie.

Udział w koalicji to szereg korzyści również z perspektywy pojedynczych osób czy gospodarstw:

- stworzenie nowych kanałów promocji (baza danych, strona internetowa kolacji, informator o produktach lokalnych, udział w targach turystycznych na poziomie gminnym, krajowym, zagranicznym i konkursach produktów lokalnych)
- możliwość zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do prowadzenia nowoczesnej działalności turystycznej na terenach wiejskich (cykl szkoleń oferowanych w ramach projektu FIO opisany we wstępie)
- wpływ na decyzje o rozdysponowaniu przychodów pochodzących z miejscowej opłaty klimatycznej,
- możliwość realizacji w ramach koalicji własnych pomysłów
- nabywanie doświadczenia i kompetencji społecznych potrzebnych do współpracy i osiągnięcia porozumienia w dużym zespole

Na zawiązaniu się koalicji i ściślejszej współpracy na rzecz turystyki w gminie zyskują nasze społeczności lokalne:

- działania kolacji to większy nacisk na poprawę wyglądu poszczególnych miejscowości, co może potencjalnie zwiększyć liczbę turystów, ale przede wszystkim pozytywnie wpłynie na estetykę dnia codziennego mieszkańców
- konsolidacja lokalnych społeczności wokół produktów lokalnych lub usług proponowanych przez ich członków
- pozytywne przykłady działań w ramach koalicji z jednej wsi mogą stać się inspiracją dla innych
- aktywiści z poszczególnych społeczności mogą stać się nośnikami wiedzy i kompetencji potrzebnych w rozwijaniu turystyki lokalnej
- działanie kolacji, w której reprezentowane są wszystkie sołectwa zabezpiecza interesy poszczególnych sołectw a nie tylko tych największych

Koalicja została formalnie zawiązana w listopadzie 2018 r. Po kilku spotkaniach i zebraniu ponad setki wpisów w naszej ankiecie inwentaryzującej zasoby turystyczne gminy, zdajemy sobie sprawę z tego, że dotarliśmy zaledwie do części osób, które prowadzą w gminie działalność związaną z turystyką. Koalicyjna lista osób i pomysłów na turystykę jest cały czas otwarta. Serdecznie zapraszamy do zgłaszania się, każdego, kto chciałby dowiedzieć się więcej o koalicji, włączyć się w jej tworzenie, dopisać się do katalogu. W pierwszej kolejności prosimy o kontakt z koordynatorami lokalnymi:

- Katarzyna Chudzińska (Miłoszów) tel. 512 183 054
- Agnieszka Czarnecka (Szyszkowa) tel. 888 578 578
- Monika Fijałkowska-Mokosa (Wolimierz) tel. 608 093 899
- Katarzyna Męcina (Świecie) tel. 665 745 261
- Krzysztof Tekliński (Pobiedna) tel. 784 457 837
- Marcin Rębarz (Grabiszycy, Jurków) tel. 502 799 266
- Inga Sobucka (Złotniki, Złoty Potok, Zacisze, Bartoszkówka) tel. 609 044 753
- Łukasz Szczepański (Stankowice) tel. 502 247 600

Koordynatorzy gminni:

- Anna Hernik 507 522 542
- Szymon Surmacz 502 554 352

Równocześnie apelujemy do właścicieli agroturystyk i innych obiektów oferujących noclegi na terenie naszej gminy o **odprowadzanie opłaty miejscowej** (tzw. opłaty klimatycznej). Wraz z wprowadzeniem mechanizmu finansowania Koalicji na Rzecz Turystyki z gminnych wpływów z opłaty klimatycznej, **to członkowie koalicji będą decydować o tym, na co przeznaczyć te pieniądze i co można krok po kroku w gminie ulepszać.**

Każdy dzień pobytu turystów w naszej gminie i każda wpłata oznacza dla koalicji **większe środki do wykorzystania na rozwijanie i promocję turystyki**